

X kadencja



KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI DO SPRAW
KONTROLI PAŃSTWOWEJ
(NR 28)
z dnia 24 lipca 2024 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 28)

24 lipca 2024 r.

Komisja do Spraw Kontroli Państwowej, pod przewodnictwem posła **Marka Sawickiego (PSL-TD)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

- rozpatrzenie sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2023 roku (druk nr 483) wraz z opiniami pozostałych komisji sejmowych,
- zaopiniowanie dla Marszałka Sejmu projektu statutu Najwyższej Izby Kontroli w trybie określonym w art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli.

W posiedzeniu udział wzięli: **Marian Banaś** prezes oraz **Michał Jędrzejczyk** wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Tadeusz Cieśluk**, **Cezary Gradowski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Ewelina Gierach** – ekspert ds. legislacji z Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji w Kancelarii Sejmu.

Przewodniczący poseł **Marek Sawicki (PSL-TD)**:

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Kontroli Państwowej.

Czy są uwagi do porządku dziennego posiedzenia? Tym razem nie ma. Stwierdzam, że porządek dzienny posiedzenia został przyjęty.

Witam panie i panów posłów, witam zaproszonych gości, przede wszystkim pana prezesa Banasia z całą drużyną. Jest liczna, nie będę jej wymieniał.

Przystępujemy do realizacji punktu pierwszego porządku dziennego: rozpatrzenia sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2023 roku – druk nr 483 wraz z opiniami pozostałych komisji sejmowych. Marszałek Sejmu, po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu, zgodnie z art. 126 ust. 4 regulaminu Sejmu skierował w dniu 26 czerwca 2024 r. przedstawione przez prezesa Najwyższej Izby Kontroli sprawozdanie z działalności Izby w 2023 r. druk nr. 483 do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej w celu zaopiniowania. Jednocześnie marszałek Sejmu skierował to sprawozdanie do pozostałych komisji sejmowych w celu rozpatrzenia w swoim zakresie działania oraz przedstawienia uwag i wniosków do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej.

Informuję, że Komisja do Spraw Kontroli Państwowej otrzymała od poszczególnych komisji sejmowych opinie w sprawie sprawozdania z działalności NIK w 2023 r. w ich przedmiotowym zakresie działania – 21 opinii pozytywnych, 4 opinii negatywne. W związku z tym w tej chwili proszę prezesa Najwyższej Izby Kontroli pana Mariana Banasia o przedstawienie sprawozdania z działalności Izby w 2023 r.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli **Marian Banaś**:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, wypełniając konstytucyjny i ustawowy obowiązek, przedstawiam sprawozdanie z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2023 r. Zostało ono zatwierdzone uchwałą Kolegium Najwyższej Izby Kontroli 6 czerwca bieżącego roku. Sprawozdanie ukazuje efekty pracy NIK, prezentuje wyniki ustaleń kontroli. Przedstawia również najważniejsze projekty podejmowane na rzecz rozwoju NIK, szczególnie jej potencjału kadrowego. Relacjonuje aktywność NIK na arenie krajowej i międzynarodowej. Zawiera informacje i dane statystyczne, w tym informacje dotyczące wykonania budżetu NIK za 2023 r. Sprawozdanie dotyczące tej części było przedmiotem

obrad Komisji do Spraw Kontroli Państwowej w dniu 26 czerwca bieżącego roku i zostało przez Wysoką Komisję zaopiniowane pozytywnie.

Ustalenia z kontroli NIK dostarczają Sejmowi RP, obywatelom, organom administracji, podmiotom gospodarczym rzetelne informacje o stanie funkcjonowania państwa. Z badań NIK wynika, że nie wszystkie organy państwa i instytucje wypełniały właściwie swoje ustawowe obowiązki i nie realizowały w całości zadań, do których zostały powołane.

Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli w 2023 r. zrealizowała 191 tematów kontroli, w tym 85 tematów kontroli planowych, przeprowadziła łącznie 1873 kontrole jednostkowe w 1507 podmiotach państwowych. Działania podejmowane w 2023 r. tradycyjnie ukierunkowane były na wypełnianie konstytucyjnych i ustawowych zadań oraz misji określonej w strategii NIK i jest nią niezależna i profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa.

Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła analizę wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2023 r. Po kontroli wykonania budżetu państwa za 2022 r., NIK po raz pierwszy od niemal 30 lat, bo od 1994 r., wydała niestety negatywną opinię w przedmiocie absolutorium dla Rady Ministrów, NIK negatywnie oceniła bowiem kierunki zmian w systemie finansów publicznych, w wyniku których gospodarka finansowa państwa w 2022 r. i 2023 r. prowadzona była w znacznej części poza budżetem państwa.

Najwyższa Izba Kontroli dużą wagę przywiązuje do współpracy z Sejmem Rzeczypospolitej Polskiej i przedłożyła Sejmowi RP łącznie 110 dokumentów, w tym 108 informacji o wynikach kontroli. Na podstawie wyników kontroli NIK sformułowała 5201 wniosków pokontrolnych. We wnioskach tych wskazywaliśmy na potrzebę naprawy stwierdzonych nieprawidłowości lub podjęcia działań usprawniających kontrolowane obszary. Ponadto pod adresem ustawodawcy NIK sformułowała 83 wnioski *de lege ferenda* postulujące potrzebę zmiany obowiązującego prawa. Sześćdziesiąt z nich dotyczyło propozycji zmian regulacji ustawowych, zgodnie bowiem z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa, dlatego wnioski pod adresem ustawodawcy zajmują ważne miejsce wśród efektów naszych kontroli.

Wymiernym skutkiem pracy NIK są finansowe rezultaty kontroli. NIK w 2023 r. stwierdziła blisko 53 mld zł finansowych lub sprawozdawczych skutków nieprawidłowości. To prawie o 32 mld zł więcej niż w 2022 r. Ponad 28 mld zł to kwoty wydatkowane z naruszeniem zasad należytego zarządzania finansami. Najwyższa Izba Kontroli skierowała 118 zawiadomień do organów powołanych do ścigania przestępstw lub wykroczeń i czynów, za które przewidziana jest odpowiedzialność ustawowa, w tym do prokuratury skierowaliśmy 80 zawiadomień. Ponadto w 2023 r. NIK skierowała 7 zawiadomień do prokuratury dotyczących udaremniania lub utrudniania wykonywania czynności służbowych kontrolerom NIK. O utrudnianiu pracy w NIK w minionym roku powiem jeszcze później w dalszym moim wystąpieniu. Do rzeczników dyscypliny finansów publicznych NIK skierowała 108 zawiadomień, to prawie o 1/3 więcej niż w roku poprzednim. Zawiadomienia te obejmowały 129 osób. Ponad 1/3 zawiadomień dotyczyła naruszenia przepisów prawa zamówień publicznych.

Wysoka Komisjo, NIK przywiązuje dużą wagę do współpracy z parlamentarzystami i obywatelami. Wszystkie płynące od obywateli, w tym parlamentarzystów, sygnały o nieprawidłowościach są przez NIK traktowane jako ważny element współpracy ze społeczeństwem i gromadzenia wiedzy o występujących problemach. Skargi i wnioski nadsyłane do NIK są poddawane dokładnej analizie. W 2023 r. do NIK przesłano 5640 skarg, wniosków oraz wniosków o przeprowadzenie kontroli, które złożyły się na 3814 nowo utworzonych spraw. Siedemdziesiąt dziewięć z nich pochodziło od parlamentarzystów. Znaczna część problemów podnoszonych w skargach, a także interpelacji poselskich jest wykorzystywana do opracowania kart problemów społeczno-gospodarczych analizowanych w trakcie prac nad rocznym planem pracy NIK.

Jednostki kontrolne NIK w 120 kontrolach wykorzystwały lub zadeklarowały wykorzystanie 250 spraw nadesłanych do NIK, również w latach wcześniejszych, z czego 93 to sprawy najnowsze wniesione i zainicjonowane w 2023 r. Programując tematy kontroli do planu pracy NIK na 2023 r., NIK skoncentrowała się na kwestiach związanych zarówno z finansami publicznymi, bezpieczeństwem wewnętrznym i obroną narodową,

jak też środowiskiem i zdrowiem oraz gospodarką. Badając funkcjonowanie, realizując kontrole planowe i doraźne, NIK kierowała się priorytetami określonymi w strategii działalności kontrolnej na lata 2022–2024. W 2023 r., podobnie jak rok wcześniej, obowiązywał priorytet strategiczny – zapewnienie bezpieczeństwa narodowego. Potrzebę podejmowania działań kontrolnych w tym obszarze uzasadniały zagrożenia na naszych wschodnich granicach, wojna hybrydowa oraz konflikty toczące się w różnych częściach świata.

Jako priorytetowe dla naszych badań kontrolnych w 2023 r. przyjęliśmy również takie obszary jak: stabilność finansowa i rozwój gospodarczy państwa, człowiek podmiotem działań, zrównoważony rozwój i odpowiedzialność za środowisko. W ramach priorytetu strategicznego NIK zrealizowała szereg kontroli istotnych dla bezpieczeństwa państwa. Większości ustaleń kontroli z tego obszaru nadano klauzulę niejawności. Niestety nie będę mógł tutaj państwu w szczegółach tego przedstawić. Dotyczyły one procesu przygotowania Sił Zbrojnych RP do przyjęcia na wyposażenie samolotu F-35, pozyskania i wdrożenia na potrzeby Sił Zbrojnych RP bezzałogowego systemu rozpoznawczo-uderzeniowego średniego zasięgu zakupionego w 2021 r., tworzenie w Siłach Zbrojnych RP wymagań dla pozyskiwanych z rynku produktów gotowych, zabezpieczenia potrzeb szkoleniowych jednostek wojsk lądowych w ośrodkach i centrach szkolenia poligonowego. Ogromne znaczenie miały kontrole dotyczące zapewnienia obywatelom miejsc schronienia w budowlach ochronnych na wypadek zagrożenia, przygotowania państwa na zagrożenia związane z działaniami hybrydowymi. Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że w Polsce nie ma wystarczającej liczby miejsc w budowlach ochronnych oraz że obecnie w naszym kraju nie funkcjonuje niestety praktycznie system obrony cywilnej. Badając funkcjonowanie posterunków policji, NIK ustaliła, że pomimo wydatkowania na ten cel ponad 107 mln zł, odtwarzanie posterunków nie było rzetelnie zaplanowane i realizowane. Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że jeden z najważniejszych dla obywateli systemów informatycznych CEPiK 2.0 od ponad 10 lat wciąż jest w budowie. Ministerstwo Cyfryzacji nie tylko z opóźnieniem ściągało milionowe należności zasilające fundusz CEPiK, ale z funduszu finansowano różnego rodzaju zadania, które nie dotyczyły systemu CEPiK. Wydatki nie związane z systemem stanowiły od niemal 36% do 77% ogółu kosztów funduszu.

Wysoka Komisjo, Konstytucja RP stawia naczelny organ kontroli państwowej w roli strażnika finansów publicznych. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła badania kontrolne systemu podatkowego, stabilności finansowej i rozwoju gospodarczego, a w efekcie sprawnego funkcjonowania państwa. Najwyższa Izba Kontroli ustaliła m.in. że pomoc państwa udzielona w latach 2020–2021 przedsiębiorstwom w celu ochrony gospodarki wyniosła ponad 107 mld zł, ale była niestety źle zaprojektowana, nie była optymalna i została zrealizowana bez nadzoru i kontroli. Działania organów państwa związane z tworzeniem i funkcjonowaniem szpitali tymczasowych należy ocenić negatywnie. W związku z tym skierowałem do Trybunału Konstytucyjnego dwa wnioski o zbadanie zgodności z Konstytucją RP przepisów dotyczących rządowych programów pomocy dla przedsiębiorców w czasie epidemii oraz specustawy COVID-owej. Nieprawidłowo i nieskutecznie nadzorowano przygotowanie i realizację przyznawania dodatków COVID-owych pracownikom ochrony zdrowia, pomimo że wydano na nie blisko 9 mld zł, zaniechanie kontroli prawidłowości i przyznawania i wypłacania. Niegospodarnie, nierzetelnie i niecelowo Kancelaria Prezesa Rady Ministrów wydatkowała blisko 200 mln zł na zakup środków ochrony indywidualnej w trakcie pandemii COVID-19, których część nie spełniała europejskich norm jakości.

Polski Ład, największa od 30 lat zmiana systemu podatkowego, została wprowadzona w pośpiechu i wywołała chaos w systemie podatkowym. Spółki z udziałem Skarbu Państwa i fundacje w sposób dowolny wydatkowały środki publiczne poza nadzorem tych spółek. Najwyższa Izba Kontroli oceniła negatywnie przekazanie przez KGHM 131 mln zł darowizn pięciu gminom i o fakcie została poinformowana CBA. Orlen, zbywając aktywa Grupy LOTOS, poniżej szacowanych wartości ich wyceny o co najmniej 5 mld zł stracił prawo weta wobec kluczowych decyzji w zakresie zarządzania tą spółką. Istnieje pilna potrzeba przywrócenia stabilności w finansowaniu samorządu.

Ponadto kontrolerzy NIK ocenili negatywnie gospodarkę finansową Telewizji Polskiej, która finansowana była w ponad 60% z budżetu państwa. Kontrola w TVP wykazała naruszenie zasad legalności, rzetelności, celowości lub gospodarności w wydatkach oraz

występowanie mechanizmów korupcjogennych oraz prowadziło do rosnącego ryzyka utraty płynności finansowej.

Najwyższa Izba Kontroli ze swoją aktywnością kontrolną wkracza w obszary o istotnym znaczeniu dla obywateli. W ramach priorytetu: ludzie – człowiek podmiotem działań NIK ustaliła m.in., że państwo nie było przygotowane na wybuch epidemii. Specustawą zniesiono m.in. mechanizmy zabezpieczające prawidłowe wydawanie środków publicznych. Wydatkowano niegospodarnie 82,3 mln zł. W tej sprawie NIK złożyła 3 zawiadomienia do prokuratury. Na finansowanie rehabilitacji COVID-owej przeznaczono około 134 mln zł. Ponad połowa pacjentów nie skorzystała z rehabilitacji ze względu m.in. na złą organizację udzielania świadczeń. Organy administracji publicznej nie zapewniły w pełni prawidłowej, sprawnej i rzetelnej obsługi obywateli polskich i cudzoziemców. Większość spraw cudzoziemców w urzędach wojewódzkich była prowadzona przewlekłe i z naruszeniem przepisów. Brakowało też urzędników do ich obsługi. Nie w pełni skuteczna była egzekucja należności przez ZUS, zwłaszcza przy dochodzeniu należności z tytułu składek. Ewidencjonowano należności niezgodnie ze stanem faktycznym. Wystąpiły wieloletnie opóźnienia w odpisywaniu należności przedawnionych. Nie zapewniono wszystkim uprawnionym dostępu do opieki stomatologicznej finansowanej ze środków publicznych. System opieki zdrowotnej nie zapewniał też kompleksowej opieki osobom cierpiącym na nadwagę. Najwyższa Izba Kontroli skierowała do ministra zdrowia systemowy wniosek o przygotowanie i wdrożenie ogólnopolskiego kompleksowego planu profilaktyki nadwagi i otyłości.

Dbając o zgodne z prawem, gospodarne, celowe i rzetelne wydatkowanie środków publicznych, kontrolowaliśmy ważne dla funkcjonowania państwa obszary związane m.in. z ochroną środowiska. W tym obszarze NIK ustaliła m.in., że w pierwszej fazie katastrofy ekologicznej na Odrze nie uruchomiono odpowiednich struktur zarządzania kryzysowego i nie nadano zagrożeniu właściwej rangi. Było to spowodowane wieloletnimi zaniechaniami, a także niewystarczającymi rozwiązaniami prawnymi. Najwyższa Izba Kontroli zaleciła podjęcie natychmiastowych działań pod kątem reagowania na zagrożenia wynikające z zanieczyszczenia wód.

Nie rozwiązano problemu nadmiernej emisji spalin pochodzących z transportu w miastach i jej negatywnego wpływu na zdrowie. Większość kontrolowanych miast nie miała aktualnego planu zrównoważonego rozwoju transportu publicznego.

PKP PLK SA nie wdrożyła dwóch systemów kolejowych mających włączyć polską sieć do Europejskiej Organizacji Bezpieczeństwa Ruchu. Nie zainstalowano systemu specjalnej łączności cyfrowej na żadnym zaplanowanym odcinku. Drugi system sterowania ruchem pociągów został zainstalowany tylko na 1/4 wielkości planowanej do osiągnięcia w 2023 r.

Realizacja programu kształtowania zasobów wodnych na terenach rolniczych przebiegała nieprawidłowo i była nieskuteczna. Szczególnie dotyczyło to zadań inwestycyjnych. Osiągnięto jedynie 1,2% planowanego zwiększenia retencji, wydatkując 44,5% zaplanowanych środków.

Ponad połowa linii elektroenergetycznych ma więcej niż 30 lat. Utrudniało to przyłączenie odnawialnych źródeł energii. Rozwój sieci dystrybucyjnej opóźnia też brak jednolitego środowiska prawnego w tym obszarze.

W parkach narodowych nie zapewniono w pełni prawidłowej ochrony przeciwpożarowej. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia nadzór ministra właściwego do spraw środowiska nad działalnością parków narodowych w zakresie ochrony przeciwpożarowej ekosystemu.

Aż 89 z 95 zadań związanych z ochroną przeciwpowodziową Żuław nie miało zapewnionego finansowania. Nie pozwoliło to na realizację priorytetowych inwestycji ograniczających ryzyko powodziowe. Zagroza to katastrofą powodziową na terenie Żuław i aglomeracji gdańskiej.

Wysoka Komisjo, jednym z elementów budowania prestiżu Polski jest obecność NIK na arenie międzynarodowej. Miniony rok, był kolejnym rokiem aktywności NIK w tej dziedzinie. Najwyższa Izba Kontroli prowadziła sześć audytów m.in. organizacji współpracy ekonomicznej i rozwoju OECD i Interpolu. W 2023 r. audyt wykonania zadań Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej Interpol objął zamówienia publiczne.

Zespół kontrolerów nakreślił 11 rekomendacji dotyczących procesu zamówień publicznych. Przyjęto porozumienie partnerstwa współpracy NOK, państw Inicjatywy Trójmorza, dotyczące m.in. możliwości podejmowania kontroli wspólnych lub równoległych. Ponadto NIK realizowała trzy międzynarodowe kontrole równoległe, dwa projekty współpracy bliźniaczej oraz jeden projekt wsparcia najwyższych organów kontroli Kirgistanu.

Szanowni państwo, Wysoka Komisjo, najistotniejszymi zasobami NIK jest profesjonalny zespół pracowników ze szczególnym podkreśleniem grupy blisko 1200 kontrolerów będących ekspertami z różnych dziedzin. To profesjonalny, apolityczny zespół kontrolerski oddany służbie państwowej. Posiadają oni wieloletnie doświadczenie w pracy w NIK i istotną wiedzę. To ludzie znakomicie wykształceni, często po studiach podyplomowych, z doktoratami, ze znajomością języków obcych. Wszyscy mianowani kontrolerzy mają ukończoną aplikację kontrolerską. To unikalne w skali europejskiej i światowej rozwiązanie. Trwające rok, wyjazdy, wykłady i zajęcia praktyczne przygotowują do służby kontrolerskiej.

W tym miejscu wróć jeszcze do trudności jakie napotkała NIK w 2023 r. i nie tylko. W 2023 r. zaistniały okoliczności, które w znaczący sposób utrudniały funkcjonowanie NIK. Nie będzie przesady w stwierdzeniu, że pojawiły się próby ograniczenia naszej aktywności kontrolnej. Od września 2023 r. funkcjonowanie NIK było utrudniane ze względu na brak pełnego składu Kolegium NIK oraz dyrektora generalnego. Dopiero pod koniec 2023 r. skutecznie rozpoczął się proces odbudowy ustawowego składu Kolegium NIK. Jak już wspomniałem, wystąpiły przypadki udaremniania przeprowadzania przez NIK kontroli w sprawach o istotnym znaczeniu dla obywateli i państwa. Pomimo tych trudności NIK zachowała gwarantowaną w Konstytucji RP niezależność. Kontynuujemy najlepsze tradycje i wartości takie jak służba państwu i społeczeństwu, profesjonalizm, obiektywizm oraz stałość w ocenach niezależnie od zmieniającej się sytuacji politycznej i rządzących.

Z tego miejsca dziękuję pracownikom NIK za profesjonalizm, dbanie o interes publiczny i niezależność oraz budowanie wiarygodności NIK w społeczeństwie i na arenie międzynarodowej. Sprawozdanie z działalności NIK zostało przygotowane przy udziale pracowników departamentów i biur oraz jednogłośnie przyjęte przez Kolegium Najwyższej Izby Kontroli. W imieniu własnym i pracowników NIK przedkładam sprawozdanie z działalności Najwyższej Izby Kontroli za 2023 r. szanownej Wysokiej Komisji. Dziękuję za uwagę.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Kto z państwa posłów pragnie zabrać głos w dyskusji? Zgłasza się pan poseł Przemysław Witek. Bardzo proszę.

Poseł Przemysław Witek (KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Dzień dobry. Szanowny panie prezesie, szanowne panie i panowie posłowie, szanowni goście, w zasadzie pan prezes opowiedział o wszystkim, co robiła Najwyższa Izba Kontroli. Z przyjemnością będę pozytywnie opiniował ten materiał. Chciałem na pana ręce złożyć podziękowania dla wszystkich pracowników Izby, zacznę od ekipy kontrolerskiej, którą dobrze znam, ale też dziękuję pracownikom administracji, całemu panu zespołowi. To wielka praca. Wiem, że ten ubiegły rok nie był dla was łatwy. Nie był też dla pana osobiście łatwy. Tym bardziej dziękuję. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Pan przewodniczący Szarama zgłasza się do głosu. Bardzo proszę, panie przewodniczący.

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Panie prezesie, ilu pracowników...

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Powoli, powoli...

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

...ilu kontrolerów mianowanych złożyło wypowiedzenia z pracy w ostatnim okresie? Tutaj się wyświetla pan przewodniczący.

Posel Tomasz Kostuś (KO):

Pan przewodniczący zawsze się wyświetla.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

To nic, ale to jest pańskie.

Posel Wojciech Szarama (PiS):

A więc jeszcze raz powtórzę – ilu kontrolerów mianowanych złożyło wypowiedzenia z pracy?

Prezes NIK Marian Banaś:

Proszę odpowiedzieć, w jakim okresie? Za zeszły rok? W 2023 roku, czy w całym okresie mojego urzędowania?

Posel Wojciech Szarama (PiS):

Trochę głośniej, bo nie słyszę.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Pan prezes pyta, o jaki okres chodzi? Czy o 2023 r., czy o dłuższy okres?

Posel Wojciech Szarama (PiS):

O 2023 r. przede wszystkim, bo tego dotyczy sprawozdanie.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Do zadania pytania zgłosił się pan poseł przewodniczący Tomasz Kostuś, bardzo proszę o zabranie głosu w dyskusji.

Posel Tomasz Kostuś (KO):

Głosu w dyskusji, oczywiście. Chciałbym, korzystając z okazji, podziękować panu prezesowi Marianowi Banasiowi za niezależność, za profesjonalizm, za obiektywizm, za dbanie o interes publiczny, ale przede wszystkim chciałbym mu pogratulować za to, że wytrwał, za to, że wytrzymał, za to, że pomimo tej politycznej nagonki na niego, na jego najbliższych współpracowników, za to, że w sposób świadomy, celowy w NIK była dokonywana taka obstrukcja, której jaskrawym przykładem była działalność wiceprezesa Tadeusza Dziuby, pomimo tego nagminnego ograniczania działalności kontrolnej i tych wszystkich trudności, mówiąc bardzo delikatnie i dyplomatycznie, jakie były na przykład przy kontrolowaniu Orlenu, pan prezes, jego współpracownicy, kontrolerzy realizowali zadania. Za tę wytrwałość, za te efekty, za tę skuteczność panie prezesie, dla pana, dla pana najbliższych współpracowników, dla wszystkich kontrolerów, którzy należycie, profesjonalnie te kontrole realizowali, chciałbym złożyć wyrazy uznania, szczególnie, że czas był trudny. Mówię tutaj o kwestiach bezpieczeństwa wynikających z tego, co działo się i dzieje za wschodnią granicą, a więc oprócz tych, wydawałoby się, takich typowych kontroli dotyczących finansów publicznych, gospodarki, czy też ochrony środowiska, bardzo profesjonalnie, bardzo poważnie NIK wyszedł naprzeciw oczekiwaniom tej sfery związanej z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym, ale w szczególności obronnością. O tych szczegółach nie może pan prezes mówić, to jest oczywiste, ale te kwestie, zwłaszcza po tych ośmiu latach, wymagały należytego, dogłębnego zbadania i przeprowadzenia stosownych kontroli. No i oczywiście na koniec dziękuję za tę aktywność międzynarodową, bo to rzeczywiście jest wspaniały wyróżnik tego, co NIK robiła, robi i zakładam robić będzie. To jest najlepsze potwierdzenie, jak NIK jest postrzegana na arenie międzynarodowej. Dziękuję panie prezesie i proszę o jeszcze.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję panu przewodniczącemu. O głos prosi pani Izabela Bodnar. Bardzo proszę pani poseł.

Posel Izabela Bodnar (Polska2050-TD):

Szanowny panie przewodniczący, szanowny panie prezesie, Wysoka Komisjo, słuchając dzisiaj raportu pana prezesa NIK na temat kondycji państwa oraz sposobu działania władzy w ciągu ostatnich ośmiu lat rządów PiS, radzenia sobie z kryzysami, wydatkowania środków publicznych, powiem szczerze, że włos się jeży na głowie. Ten raport pokazuje nam zupełnie przerażający poziom niekompetencji i nieudolności władzy przez te osiem lat –

permanentny, konsekwentny, cyniczny proces przeniewierzania środków publicznych w wielu obszarach, także podczas największego kryzysu z jakim mieliśmy do czynienia od lat, którym był COVID, także w naszej największej strategicznej firmie zabezpieczającej nam bezpieczeństwo energetyczne, jakim jest Orlen, a także zupełnie bulwersujące informacje o tym, że władza próbowała ograniczać działania NIK, działania kontrolerów, działania pana prezesa. Cóż, ten raport jakby potwierdza to, ten spektakl, który jako Polacy, przez wiele, wiele lat oglądaliśmy. On jest jakby ukoronowaniem, udokumentowaniem tego, co ta władza przez te ostatnie lata wyprawiała. Mam ogromną nadzieję, że obecny rząd nie ustanie w wysiłkach, aby rzeczywiście rozliczyć wszystkie te bulwersujące nieprawidłowości na naszym majątku, na naszych publicznych, polskich zasobach, które dokonywała ta władza. Ze swojej strony, panie prezesie, wszystkim państwu, kontrolerom, składam ogromne, ogromne podziękowania raz jeszcze, z całego serca za tę waszą konsekwencję, niezłomność w tych waszych działaniach i w tym dochodzeniu do prawdy. Dziękuję. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Jeszcze pan przewodniczący Szarama chce zabrać głos.

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Właściwie po tych dwóch wystąpieniach można by było tę dyskusję zamknąć, bo obydwie wystąpienia w ogóle nie dotyczyły przedstawionego sprawozdania. Ostatnie wystąpienie pani poseł było polityczne i sami państwo widzicie, teraz zwracam się do kontrolerów NIK, w jaki sposób jesteście oceniani. Jesteście oceniani pozytywnie za walkę z rządem. Jesteście oceniani pozytywnie, zdaniem pani poseł, za to, że wykazaliście...

Poseł Izabela Bodnar (Polska2050-TD):

Za walkę z korupcją, panie pośle.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Poseł Szarama ma głos.

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

...że wykazaliście błędy rządu, w całej sferze działalności związanej z pandemią. No przecież to był zupełnie oczywisty sukces tego rządu. Polska wyszła z tego zagrożenia COVID-em obronną ręką. Wszystkie instytucje zdały egzamin. To, że były niedociągnięcia, to była kwestia po prostu presji czasu, że trzeba było ratować ludzkie życie i zdrowie. Najwyższa Izba Kontroli nie może być instytucją działającą na zamówienie polityczne i nie możecie państwo się kierować tymi głosami, w których przedstawiciele ekipy rządzącej wzywają was do rozliczenia, jeszcze mocniejszego rozliczenia, poprzedniego rządu. Musicie się po prostu kierować obiektywnymi informacjami i takie przekazywać wyniki kontroli. Przecież sam, panie prezesie, pan słyszy co się tutaj dzieje. W ogóle nikt się nie odniósł do sprawozdania, tylko do tego, że dowaliliście mocno rządowi i trzeba to zrobić jeszcze mocniej. Przecież to jest wręcz żenujące. Żenujące wręcz, tak że podkreślcie przynajmniej państwo jeszcze raz, że kontrolerzy NIK są osobami niezależnymi i niezależnie działają.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Nie, nie, panie przewodniczący, jest parę spraw do omówienia...

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Jeszcze? Ale są chętni i inne zgłoszenia.

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

...a ponieważ to będą pytania... Chyba, że mi pan odbiera głos.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Nie, nie, absolutnie. Proszę bardzo.

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dobra. Od lat mówiłem, że sprawy związane z obsadą stanowisk NIK są przeprowadzane niezgodnie z obowiązującą ustawą. Od lat to mówiłem, wspominałem, tutaj się prawie

nic nie zmienia. Stanowiska dyrektorskie powinny być obsadzane w drodze konkursów. Dyrektor departamentu, dyrektor delegatury w wyniku konkursu obejmuje stanowisko na 5 lat. Dlatego jest taki przepis w ustawie, żeby zapewnić temu człowiekowi pewną niezależność. Większość tych stanowisk jest obsadzona przez ludzi, którzy są powołani i którzy mogą zostać dosłownie z dnia na dzień przez pana prezesa odwołani. To oczywiście musi budzić zastrzeżenia co do niezależności tych ludzi i co do tego, że mogą być wywierane na ich naciski, jeśli chodzi o wyniki przeprowadzonych kontroli.

Jest to nie tylko moje zdanie. Do wiadomości pana przewodniczącego i również do wiadomości posłów Komisji do Spraw Kontroli Państwowej został przesłany list, pismo pana dyrektora Zająkały, wieloletniego pracownika NIK, który pisze między innymi tak: „Dobór ludzi na stanowiska jest wprawdzie generalną kompetencją prezesa NIK, ale nie jest to władza nieograniczona. Odwołał pan ze stanowisk większość dyrektorów oraz zastępców oraz obsadził te stanowiska swoimi ludźmi, gdyż bez wymaganych ustawą procedur konkursowych za pana kadencji fluktuacja kadr na tych stanowiskach była większa aniżeli za wszystkich poprzednich prezesów NIK. W każdym urzędzie administracji publicznej istnieją różne grupy, gry interesów oraz ambicje urzędnicze. To dotyczy również NIK. Prezes NIK decydując o zmianie na kierowniczych stanowiskach musi ważyć, czy zarzuty na czyjs temat przekazane metodą szeptaną mają potwierdzenie w rzeczywistości oraz czy osoby rekomendowane na stanowiska w ramach układów koleżeńskich mają odpowiednią wiedzę i kwalifikacje do ich zajmowania”. Nie chcę czytać tego całego listu...

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Wszyscy go znamy, panie przewodniczący.

Posel Wojciech Szarama (PiS):

...ze względu na czas. Nie wiem czy wszyscy go znają. Pango zna panie wiceprzewodniczący?

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Oczywiście, że tak.

Posel Tomasz Kostuś (KO):

Może będzie pan Tadeusza Dziubę cytował, znając pana wyobraźnię, panie przewodniczący. Może klasyków pan tutaj przywoła.

Posel Wojciech Szarama (PiS):

Nie wiem, czy wszyscy go znają. Proszę państwa, w każdym razie są tutaj bardzo, bardzo poważne zastrzeżenia co do pracy, co do obsady kadrowej stanowisk w NIK. To w sposób oczywisty rzutuje na wyniki kontroli. Chciałem państwu przypomnieć, no bo zapewne też to wiecie, pięć komisji merytorycznych, w tym wszystkie, prawie wszystkie komisje gospodarcze, zarekomendowały negatywną opinię do tego sprawozdania i wносиły o jego odrzucenie. Pięć komisji merytorycznych prowadzonych przez różnych przewodniczących, nie tylko z Prawa i Sprawiedliwości nie przyjęło tego sprawozdania. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Chcę tylko jeszcze raz przypomnieć panu przewodniczącemu Szaramie, że pan Zająkała w określonych warunkach napisał ten list, to jest raz, dwa, że zdekompletowaliście całkowicie Kolegium NIK, więc w związku z tym jak miało funkcjonować Kolegium NIK, którego nie było? Jakoś o tym ciągle zapominacie i ciągle nie chcecie do tego wrócić. Przepraszam, bo pani poseł Maria Joanna Koźlakiewicz się zgłaszała, więc po kolei będę udzielał głosu.

Posel Maria Joanna Koźlakiewicz (KO):

Dziękuję za głos. Chciałabym powiedzieć, że rzeczywiście wyraz „niezależność” jest bardzo ważny, o czym pan mówi i bardzo się cieszę, że tej niezależności od PIS już tutaj nie mamy, że w końcu ta praca może być normalnie wykonywana i jeszcze raz serdecznie za to wszystko dziękujemy.

Posel Wojciech Szarama (PiS):

Przejęczyła się pani, pani poseł.

Posel Maria Joanna Koźlakiewicz (KO):

Jestem bardzo dumna z tego raportu. Przede wszystkim, że znalazły się tematy, o których moi przedmówcy mówili, ale także tematy, które są bliskie mi, jako matce, kobiecie, przede wszystkim psychiatria, bo to obecnie w Polsce jest chyba w tragicznym, tak to nazwijmy, stanie. Ten raport pokazał nam, jak jesteśmy daleko i co możemy z tym robić. To, że szpitale, które mają lekarzy, którzy nie powinni tam być, bo to są osoby nie zawsze wyspecjalizowane, że szpitale były też zamykane z tymi oddziałami. Widzimy, co się w Polsce dzieje i że powinniśmy nad tym usiąść i wspólnie popracować. Odnosnie do stomatologii, która 20 lat temu czy 30 lat temu, kiedy chodziłam do szkoły, była czymś normalnym, obecnie brakowało nam tego. Dzieciaki tego nie miały w szkołach. To rzuca nie tylko na zdrowie zębów, ale wiadomo, że całego organizmu. Bardzo chciałabym się dowiedzieć się czegoś odnośnie rodziny programu „Maluch+”, chyba na str. 131. Tam było napisane, że 45% gmin nie miało przedszkola, żłobka dla dzieciaków do trzeciego roku życia. Teraz powstaje obecny, nowy program „Maluch+ 2022–2029”, ale panowie tam wskazali, że jest minus tego nowego programu, ponieważ on się dwuznacznie rozbija z tym pierwszym, że mogą być zamykane te pierwsze ośrodki, które były otwierane wcześniej, żeby dostać dofinansowanie z drugiego. Czy mogliby panowie nam jakoś bardziej wytłumaczyć ten temat?

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Poprawkę chce dokonać pan poseł Witek. Bardzo proszę.

Posel Przemysław Witek (KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. W zasadzie najpierw zacznę od pytania do pana przewodniczącego Szaramy – co pan miał na myśli mówiąc, że ktoś wywiera wpływ na wyniki raportów? Pan tego tak wprost nie nazwał, że raporty są takie, jakie są, bo ktoś wywiera wpływ na nie, tak?

Posel Wojciech Szarama (PiS):

Nie przypominam sobie, czy bym coś takiego powiedział.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Ale panowie, mam prośbę, nie prowadzimy dyskusji między sobą. Pan Witek zadaje pytania. Proponowałbym raczej kierować się w stronę NIK i w stronę prezesa Banasia, a nie w stronę prezydium Komisji.

Posel Przemysław Witek (KO):

Dziękuję panie przewodniczący. Zwracam się zatem do pana prezesa Banasia i do kontrolerów NIK. Jeszcze raz powiem, dziękuję wam za rzetelną pracę. Rozkład w NIK jest taki, jak mniej więcej w społeczeństwie. Część osób ma poglądy, taka część osób ma inne, ale osobiście przez 18 lat nie poznałem tam nierzetelnego kontrolera. Mówienie o tym, że to, co zawiera raport i to sprawozdanie, że tam się znajdują jakieś nierzetelności nie jest właściwe. Odniosę się tylko do COVID-u. Tak organizowaliście pomoc COVID-ową, że było 150 tysięcy nadmiarowych zgonów. Nie chcę już wchodzić w maseczki, respiratory leżące dzisiaj w Lublińcu. Tak organizowaliście i ludzie powinni to wiedzieć i powinniśmy to przypominać, że 150 tys. więcej ludzi umarło. To są te wasze pasma sukcesów. Dobrze, że NIK o tym mówił i zrobili to kontrolerzy, którzy rzetelnie pracują, przyjmowani za Jezierskiego, Kwiatkowskiego, Banasia i Sekuły i jeszcze wcześniej.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Pani poseł Bodnar zgłaszała się jeszcze z poprawką.

Posel Izabela Bodnar (Polska2050-TD):

Szanowny panie przewodniczący, króciutko już, ale też chciałam się odnieść do wypowiedzi pana przewodniczącego Szaramy. Panie przewodniczący, po prostu nie mogę uwierzyć, z jaką pan uroczą, po prostu niewinną miną mówi o tym, jak wspaniale sobie radziliście państwo z COVID-em. Naprawdę, ma pan na tyle przyzwoitości, zwykłej, ludzkiej? Przecież miliony – 16 mld zł – z tego co pamiętam, państwo sprzeniewierzyliście. No przecież jak trenerzy narciarscy, jak handlarze bronią mogą kupować maseczki i respiratory, które potem się okazują, które potem się okazują kompletnym buble, tak?

Lekarze chodzą w tych масечkach i ryzykują życie, tak? Teraz już po latach sobie o tym opowiadamy tylko w kategorii finansowej, ale to było ludzkie życie. Ludzkim życiem była również liczba zgonów, o których powiedział przed chwilą poseł Witek – 50 tys. zgonów rocznie ze względu na smog, z którym nie zrobiliście nic, bo tylko tę brudną, energetyczną politykę prowadziliście i zaoraliście polską zieloną energię. Szanowni państwo, to są też pewne ogromne straty waszej polityki, nie tylko finansowe, ale prowadzące właśnie do tego, jak degradowaliście choćby demografię w Polsce. Że ponad 60% kobiet nie chce w ogóle dzieci w Polsce rodzić, tak? Bo się boją przez waszą politykę. To nie jest już oczywiście temat na dzisiejsze spotkanie, ale druzgocący raport, panie pośle, trzeba wziąć na klatę i trzeba się w tę klatę po prostu uderzyć, a nie oczami niewiniątka mówić, jak świetnie zarządzaliście COVID-em, bo to jest wręcz troszkę bulwersujące. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Pani poseł Gabriela Lenartowicz.

Poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Za każdym razem jednak bym chciała, żebyśmy się skupili na tym, co jest przedmiotem naszego dzisiejszego spotkania. Przedmiotem tego spotkania jest sprawozdanie działalności Najwyższej Izby Kontroli za 2023 r. Od strony merytorycznej te wyniki poszczególnych kontroli oceniały zarówno merytoryczne komisje, ale także merytoryczne komisje poszczególnych kontrole, więc tam zawsze przebiega ta dyskusja o wartości tych kontroli, o ich zawartości, o wnioskach, które należy wyciągać, a w tej chwili na komisji regulaminowej skupiliśmy się na tych kwestiach – też była dyskusja – związanych ze strukturą wewnętrzną NIK, kwestiami zatrudnieniowymi, czyli tym, co w meritum tamtej komisji miało miejsce. Teraz robimy résumé, czy to sprawozdanie z tego, co robiła, w jakim zakresie NIK odpowiada na oczekiwania Komisji, która ma w zakresie kontrolę państwową. A co do tego, jak NIK ocenia, czy poszczególne sfery działalności państwa, czy sprawozdanie z budżetu, to jest jakby inny przedmiot, innego spotkania. Zastanówmy się, patrząc na to sprawozdanie, czy ten zakres i ta rozległość kontroli NIK, czy system, który został w 2023 r., czy plan tej pracy został zrealizowany, jak został zrealizowany i czy my akceptujemy to jako Komisja, czy będziemy mieli jakieś określone postulaty w stosunku do kolejnego roku, kolejnego planu pracy. Myślę, że wtedy będzie to bardziej pożyteczne dla państwa, w rozumieniu organów państwa oczywiście, niż ocena polityczna. Tak jest potrzebna, ale nie w tym miejscu akurat. Taki mam postulat. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo pani poseł. To porządkuje naszą dyskusję. Nie słyszę więcej zgłoszeń. Nie, są jeszcze zgłoszenia. Bardzo proszę. Pan poseł Bartosz Zawieja.

Poseł Bartosz Zawieja (KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Wszystko, co zostało tutaj powiedziane, a cały raport jest syntezą tego, co się w ostatnich latach wydarzyło... Chciałbym poruszyć jeden wątek. Mam tu aspekt tzw. Polskiego Ładu i jego ocenę z punktu widzenia chociażby realizacji zadań własnych w tym trudnym okresie pandemii, m.in. przez samorządy. Jest to tragiczna ocena, powiedzmy sobie wprost, a cały program, którego cały aspekt wdrożeniowy można było nazwać jednym słowem – chucpą, wiecznie zmieniającymi się regułami czy odliczeniami – pokazuje, że w trudnych czasach podejmowanie daleko idących reform bez odpowiedniego przygotowania jest, co tu dużo mówić, fundamentalnym błędem, z punktu widzenia realizacji, bo tylko nie strona rządowa, ale również strona samorządowa w tych czasach najtrudniejszych była realizowana przez stronę nierządową, niecentralną, a samorządową. Jeżeli mówimy o takich zadaniach, które całkowicie zostały zaniechane, to chociażby przywrócenie w związku z naszą międzynarodową sytuacją tego, co się dzieje na wschodzie, mam tu na myśli aspekt całkowitego braku wsparcia dla tak zwanej obrony cywilnej i wszystkiego, co się z tym wiąże, jeżeli chodzi o zarządzanie kryzysowe, to również pokazuje, że te kontrole, ich ocena, która niestety niekiedy boli, być może nie wszystkim się podoba. Zawsze mogę zacytować taki piękny wers Brunona Jasieńskiego, który kiedyś mawiał i zawsze mówił to do swoich adwersarzy, że każdy

ma swój punkt widzenia, ale nie każdy coś z niego widzi. Z tą konkluzją warto się zastanowić, jak robić wszystko, aby takie smutne fakty, które są przytaczane w tym opracowaniu niwelować i aby nie występowały pod naszą szerokością geograficzną.

Korzystając z okazji, również panu prezesowi i wszystkim kontrolerom, dziękuję za wyteżoną pracę, a do tego, żeby byli niezależni będę ich cały czas namawiał. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Czy pan prezes chciałby ustosunkować się do dyskusji?

Prezes NIK Marian Banaś:

Króciutko się odniosę do tego, co powiedział pan poseł Szarama. Panie pośle, pan doskonale wie, że w najtrudniejszym czasie zachowaliśmy pełną niezależność i właśnie ta niezależność sprawiła, że w sposób obiektywny, rzetelny, wiarygodny prowadziliśmy kontrole. Dla was największym bólem jest to, że wam się nie udało, przez te pięć lat, mimo takich różnych działań bezprawnych, to było działanie bezprawne, wobec mnie, wobec mojej rodziny, wobec kontrolerów, na których wywierano presję. Między innymi dlatego wasz kandydat, który tutaj absolutnie preferowany, mam na myśli byłego wiceprezesa, pan doskonale wie, o kim mówię, wywierał presję na zmianę ustaleń, na co ja się nie zgodziłem i do dnia dzisiejszego jest postępowanie karne w tej sprawie. Po drugie, proszę państwa, to właśnie jest to okazja żebyście się państwo zrehabilitowali i wreszcie przyznali rację, że w tym wszystkim najważniejsze jest państwo polskie i obywatele, a nie interesy partyjne. Wy myśleliście, że się uda sprawić, że prezes stanie się waszym instrumentem w prowadzonej polityce, a my się polityką nie zajmujemy. Nigdy się nie zajmowałem polityką, tylko służyłem państwu. Kiedy służyłem państwu, kiedy robiłem reformę, która doprowadziła do tego, mówię o konsolidacji służb skarbowych i celnych, że przyniosła do budżetu po trzech latach 200 mln zł, któreście mogli spokojnie wydawać na programy socjalne, a na inwestycje żeście nie wydawali, bo na inwestycje, proszę państwa, wydaliście z 20%, które były wydawane przed objęciem władzy, toście wydali, toście zmniejszyli do 16%. W ten sposób to się przyczyniło do waszego zwycięstwa. Kiedy się okazało, że ja zajmę się właśnie sprawdzeniem, jak te pieniądze są wydawane, to stałem się największym wrogiem. To mogę tutaj jasno powiedzieć. Ludzie wiedzą, jaka jest wasza hipokryzja. Jacy to są z was ludzie, którzy się określają jako prawicowi katolicy. To wyście właśnie najwięcej sprawili, że wielu młodych przestało ludzi chodzić do kościoła. Teraz mówię prawdę, o której ludzie doskonale wiedzą, tylko się nie mogą przyznać.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Ale panie prezesie, też mam prośbę, żebyśmy się nie odnosili do spraw wiary, religii i kościołów.

Prezes NIK Marian Banaś:

Proszę państwa, teraz skupię się na tych zarzutach. Otóż, proszę pana, chcę panu powiedzieć, zwolniło się 18 kontrolerów, 9 kontrolerów, oczywiście z przyczyn finansowych, boście robili wszystko, żeby nam obciąć budżet i po prostu ludzie, którzy dostawali oferty dużo lepsze na rękach, bo są wyjątkowo świetnymi fachowcami, uznali że niestety nie mogą tutaj tylko z ideowych przyczyn pracować, bo rzeczywiście muszą myśleć już o rodzinach. A wyście robili wszystko, żebyśmy przez te lata mieli jak najmniej budżet, żeby pracownicy właśnie m.in. z pobudek finansowych odchodzili z pracy. Na szczęście większość tych pracowników uznało, że interes państwa, obywateli jest ważniejszy i zostali i pracowali uczciwie. Dlatego te wyniki są takie, jakie są. Tu nie było żadnej polityki, żadnych nacisków, pełna obiektywność. Ja nie robiłem kontroli, to robili kontrolerzy, którzy zostali zatrudnieni, jak tu zostało powiedziane, 20–30 lat temu. Ludzie w pełni obiektywni, przygotowani do pracy o najwyższym standardzie. Świadcą o tym również wyniki, nie tylko wyniki w naszym kraju, ale również za granicą, bo jesteście doceniani. Tam, proszę pana, w Delphi, kiedy składałem raport w odnośnie wygranego konkursu na obsługę audytu w Interpolu, to było 2000 przedstawicieli z całego świata. Nawet jednej informacji, żeście nie puścili w kraju, a to przecież nie chodziło tylko o nich, ale o nobilitację naszego kraju. Bo chodziło o to, że to właśnie nasi ludzie i Banaś sprawili, żeśmy ten konkurs wygrali i że możemy się pochwalić i doceniają nas na arenie

międzynarodowej. To, proszę pana, tyle, co w tej sprawie mam do powiedzenia. Odnośnie pytań szczegółowych, prześlemy odpowiedzi na piśmie. Dziękuję bardzo.

Jeszcze odnośnie zatrudnienia, bo pan zwrócił uwagę jeszcze na to, że łamiemy prawo i zatrudniamy na p.o. dyrektorów. Proszę pana, to dzięki między innymi temu, że nie było konkursów, KAS sprawiła, żeście takie pieniądze dostali i później po tym właśnie to wasz rząd sprawił, że wszyscy pracownicy nie są z ramienia konkursu zatrudniani, ale mianowani. To daje efekty, bo jeżeli pracownicy wiedzą, że ich można rozliczyć z efektu, pracują jak należy. Jeżeli będą przypisani jak chłop do ziemi przez pięć lat, to po prostu nie będą się liczyć z przełożonymi. Pan doskonale o tym wie i tutaj mój zastępca przypomni słowa, które pan kiedyś przedstawiał, kiedy mieliście w tym interes. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Bardzo bym tylko prosił, żebyśmy nie prowadzili sporu personalnego, tylko merytoryczny. Bardzo proszę, panie prezesie.

Wiceprezes NIK Michał Jędrzejczyk:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Wypowiem się króciutko. Chciałbym przypomnieć, że ustawa o Najwyższej Izbie Kontroli w żaden sposób nie zabrania powierzenia obowiązków dyrektora lub wicedyrektora kontrolnej jednostki organizacyjnej, jak również nie limituje czasu, na jaki okres te obowiązki mogą zostać powierzone. Odnosząc się do słów pana przewodniczącego Szaramy właśnie w zakresie powierzenia pełnienia obowiązków, przypomnę, że sam pan 30 grudnia 2015 r., w głosowaniu nad zmianą ustawy o służbie cywilnej głosował pan za możliwością powierzenia obowiązków w służbie cywilnej. Teraz zarzuty kierowane pod naszym adresem, że takie powierzenia obowiązków nie mogą być realizowane, są po prostu irracjonalne.

Jeszcze jedna kwestia, o której pan przewodniczący Szarama wspomniał, o piśmie pana Zająkały. Tylko przypomnę, że do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej i do państwa wpłynęła również odpowiedź pana prezesa na te wszystkie zarzuty, które zostały skierowane pod adresem NIK w piśmie pana Zająkały, a więc członkowie Komisji mogli się z tą odpowiedzią zapoznać i tutaj też zaznaczyć, że stety czy niestety, ale w piśmie pana Zająkały zostały poruszone kwestie, które w naszej ocenie złamały tajemnicę kontrolerską. W związku z tym zostało złożone zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, bo sprawa dotyczy dwóch bardzo ważnych kontroli – tworzenia Wojsk Obrony Terytorialnej oraz systemu planowania, eksploatacji, wycofywania sprzętu wojskowego oraz sprzętu powszechnego użytku w żandarmerii wojskowej w latach 2011–2020, dlatego prosiłbym, aby ograniczyć cytowanie pisma pana Zająkały. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Jeszcze pan przewodniczący Szarama i powoli będziemy zmierzać do finału.

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Proszę państwa, w 2015 r., 9 lat temu, wprowadzenie takiego przepisu o powierzanie obowiązków, przecież to jest przepis jak najbardziej zasadny, bo są sytuacje wyjątkowe, kiedy coś takiego należy zrobić. Natomiast od tego momentu minęło 9 lat. 9 lat i nie przeprowadza się konkursów w NIK. Tu jest takie pytanie i sugestia do państwa – pan poseł Witek jest posłem w klubie rządzącym – proszę wprowadzić do ustawy o NIK pewien elementarny porządek. Państwo uważacie, że jak są dyrektorzy departamentów powoływani, a nie z konkursów to jest lepiej, no to po prostu skreślcie ten przepis w ustawie i w tym momencie nie będę miał żadnych podstaw, aby oczekiwać od pana prezesa i od NIK, żeby przestrzegali przepisu, który jest zawarty w tej chwili ustawie. Możecie to po prostu zmienić i w ten sposób jak zmienicie, to idąc tą logiką, doprowadzicie do większej niezależności, a na pewno efektywności NIK.

Panie prezesie, proszę nie brać tych wszystkich uwag do siebie osobiście, dlatego że pan kieruje bardzo ważną instytucją, która ma swoje umocowanie wprost w konstytucji. Niech pan nie bierze tych spraw, że to jest jakaś wendetta, że to jest próba wysadzenia pana i tak dalej. Prawie pięć lat temu doszło do zdarzeń, nad którymi wszyscy ubolewamy. Po prostu tak się wydarzyło, tak się to wszystko posypało. Nikt na pana żadnej nagonki nie prowadził w ostatnim czasie, ani na pana, ani na pana współpracowników,

bo rozmawiamy tutaj o sprawozdaniu z ubiegłego roku. To, że są krytyczne głosy dotyczące wyników kontroli, tych wniosków pokontrolnych, które zostały przeprowadzone, to jest rzecz normalna, bo większość z tych instytucji, które były kontrolowane, wniosła zastrzeżenia, które były naprawdę dużej wagi i one były rozpatrywane na komisjach merytorycznych. Bardzo proszę jeszcze raz, nie bierzcie ludzi w tej chwili będących w opozycji za swoich wrogów, dlatego że to prowadzi donikąd. Donikąd.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Zamykam dyskusję. Składam wniosek o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania działalności Najwyższej Izby Kontroli z 2023 r. Wniosek ten powinniśmy przegłosować. W związku z tym, kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem sprawozdania działalności Najwyższej Izby Kontroli za 2023 r.? Proszę się zalogować, poczekamy spokojnie. Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Posel Wojciech Szarama (PiS):

Ja się nie zalogowałem, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Poczekamy. Kto się wstrzymał?

Posel Wojciech Szarama (PiS):

Nie mam wyświetlonego pulpitu do głosowania.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Jak się wcześniej wyświetlił, to i teraz musicie wyświetlić.

Posel Wojciech Szarama (PiS):

Co przewodniczący, to przewodniczący.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Ta rączka. Bardzo proszę zagłosować.

Posel Wojciech Szarama (PiS):

Żeby się nie pomylił.

Posel Tomasz Kostuś (KO):

Za.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Wszyscy zagłosowali? Proszę o podanie wyników.

Głosowało 14 posłów. Za – 9, przeciw – 5, wstrzymało się – 0.

W związku z tym stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała sprawozdanie działalności Najwyższej Izby Kontroli za 2023 r.

Teraz mamy wybór posła sprawozdawcy. Proponuję zastępcę przewodniczącego Tomasza Kostusia. Czy wyraża zgodę?

Posel Tomasz Kostuś (KO):

Tak, wyraża zgodę.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Czy są inne zgłoszenia? Nie ma innych zgłoszeń. Czy ktoś się sprzeciwia, aby pan poseł Kostuś reprezentował Komisję, jako sprawozdawca? Nie słyszę sprzeciwu. Zatem gratuluję panie pośle i życzę powodzenia.

Posel Wojciech Szarama (PiS):

Dzisiaj pani poseł Bodnar była bardziej wyrazista.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Pani poseł Bodnar generalnie jest bardziej wyrazista, jeśli już mamy dokonywać takiej oceny.

Posel Tomasz Kostuś (KO):

Kolega próbuje robić jakiś wyłom u koalicjantów.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

W związku z tym proszę nie mówić oczywistych oczywistości, jak mówi klasyk.

Dobrze, przystępujemy do realizacji punktu drugiego porządku dziennego – zaopiniowanie dla Marszałka Sejmu projektu statutu Najwyższej Izby Kontroli w trybie określonym w art. 25 ust. 2 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli. Marszałek Sejmu w dniach 19 i 22 lipca 2024 r. skierował do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej przedłożony przez prezesa Najwyższej Izby Kontroli projekt statutu Najwyższej Izby Kontroli w celu zaopiniowania w trybie określonym w art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli. Proszę pana prezesa Banasia o przedstawienie projektu statutu NIK.

Prezes NIK Marian Banaś:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, organizację wewnętrzną NIK określa statut nadawany w drodze zarządzenia Marszałka Sejmu na wniosek prezesa NIK po zasięgnięciu opinii Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Statut NIK w dotychczasowym brzmieniu funkcjonuje od 2011 r., czyli prawie 13 lat. W tym czasie zarówno w samej Izbie, jak i w całym kraju zaszły zmiany w aspektach gospodarczych, administracyjnych, ekonomicznych, społecznych i cyfrowych. Przedstawione zmiany w zakresie departamentów kontrolnych mają na celu właśnie dostosowanie struktury departamentów do otoczenia, odpowiadając jednocześnie na wyzwania przed którymi stoimy, jako organ konstytucyjny.

Wysoka Komisjo, w ramach przedłożonego projektu zaproponowano zmiany dotyczące § 2 statutu NIK w zakresie jednostek kontrolnych, to jest Departamentu Środowiska i Klimat – dodanie obszaru klimatu, który jest nieodłącznym elementem polityki państwa o globalnym zasięgu i stanowi istotne wyzwanie w obszarze rozwojowym i geopolitycznym państwa. Jesteśmy w okresie transformacji środowiskowej nakierowanej na poszanowanie klimatu. Takie działania podejmowane przez państwo również musi odpowiednio ukierunkowywać NIK i departament merytoryczny do kontroli tego obszaru.

Departament Gospodarki i Aktywów Państwowych – zmiana ze „Skarbu Państwa i Prywatyzacji” na „Aktywa Państwowe” jest podyktowana zmniejszeniem liczby procesów prywatyzacyjnych, które miały istotne znaczenie jeszcze 20 czy 30 lat temu. Obecnie, zgodnie z art. 2 ustawy o NIK, większe znaczenie nabiera kontrola działalności spółek z udziałem Skarbu Państwa i zarządzania mieniem.

Departament Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych – zmiana tej jednostki kontrolnej z obecnej „Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego” na „Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych” wymaga podkreślenia wymiaru sprawiedliwości jako istotnego obszaru w państwie oraz oczekiwania obywateli na zwiększenie sprawności postępowania sądowych i bezpieczeństwa wewnętrznego.

Departament Infrastruktury i Zagospodarowania Przestrzennego – dodanie obszaru zagospodarowania przestrzennego zapewni tej jednostce pełną odpowiedzialność za realizację spójnej polityki przestrzennej, tematyki urbanizacji i rozwoju budownictwa oraz polityki państwa względem potrzeb mieszkaniowych.

Departament Administracji Publicznej, Funduszy i Rozwoju Regionalnego. Dodanie „Funduszy i Rozwoju Regionalnego” podkreśli, że jednostka kontrolna zajmuje się również kwestiami polityki spójności Unii Europejskiej, efektywnym wydatkowaniem m.in. środków rozwojowych, Krajowym Planem Odbudowy, czy też kontrolowaniem zrównoważonego rozwoju na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Departament Strategii i Metodyki Kontroli – połączenie Departamentu Strategii oraz Departamentu Metodyki Kontroli i Rozwoju Zawodowego ma na celu zintegrowanie planowania działalności kontrolnej NIK i rozwoju metodyki kontroli z uwzględnieniem digitalizacji procesów kontrolnych. Obszar rozwoju zawodowego planuję przenieść do jednostki organizacyjnej właściwej w sprawach kadrowych.

Departament Cyfryzacji – stworzenie nowego departamentu o specjalistycznych kompetencjach jest podyktowane potrzebą kontroli w obszarach, gdzie środki publiczne przeznaczone są na cyfryzację, cyberbezpieczeństwo i nowe technologie. Stworzenie takiej jednostki kontrolnej pozwoli skupić wyspecjalizowaną kadrę kontrolerską o kompetencjach w zakresie audytu systemów informatycznych, zarządzania w sferze polityki cyfryzacji państwa, cyberbezpieczeństwa.

Departament Kontroli i Współpracy Międzynarodowej – aktywność NIK na arenie międzynarodowej w ostatnich latach nabrała dużego znaczenia, otrzymała liczne pochwały i uznanie ze strony instytucji o charakterze globalnym. NIK jako członek INTOSAI i EUROSAI z sukcesem realizuje projekty równoległe, audyty finansowe, m. in. Interpol oraz OECD, o czym już mówiłem, projekty współpracy dwustronnej, kontrole ETO w Polsce czy projekty twinningowe. Utworzenie dedykowanej jednostki pozwoli zwiększyć efektywność i zapewni pracownikom środowisko pracy do realizacji zadań i specjalizacji w obszarze międzynarodowym.

Departament Kontroli Doraźnych – potrzeba utworzenia tej jednostki wynika z konieczności reagowania przez NIK na zgłoszenia od interesariuszy, m.in. posłów, organizacji, obywateli, sygnalistów. Mając na uwadze, że jednostki kontrolne NIK zobowiązane są realizować w większości swojego czasu planowe kontrole, uchwalone przez Kolegium NIK, niezbędne jest również wywiązywanie się z zadań konstytucyjnych i reagowanie na zgłaszane potrzeby pilnego uruchamiania kontroli w celu sprawdzenia potencjalnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu państwa. W celu zapewnienia zasobów i optymalnej organizacji pracy niezbędne jest stworzenie wyodrębnionego zespołu do przeprowadzenia kontroli o szczególnym znaczeniu dla obywateli.

W ostatecznym rozrachunku liczba kontrolnych jednostek organizacyjnych NIK z obecnych 14 zwiększyłaby się do 16 departamentów, natomiast nie ulega zmianom liczba delegatur NIK, po jednej na każdy z województw, jak również ich właściwość terytorialna.

Wysoka Komisjo, prezentowany projekt statutu NIK dotyczy również zmian w obszarze jednostek niekontrolnych, to jest biur, które realizują zadania w zakresie organizacji i obsługi funkcjonowania NIK. Proponuje się przekształcenie Biura Organizacyjnego, które obecnie skupia i realizuje wiele zadań z różnych obszarów, to jest zadania audytu wewnętrznego, spraw kadrowych, naborów i rekrutacji, spraw socjalnych i BHP, kancelarii tajnej i ochrony informacji niejawnych, udzielanie informacji publicznej, bezpieczeństwo fizyczne, cyberbezpieczeństwo, wydawnictwo dwumiesięcznika „Kontrola Państwowa”, ochrona danych osobowych oraz zadania informacyjno-promocyjne i obsługa kolegium i kierownictwa NIK oraz współpraca z Sejmem i Senatem w kilka mniejszych biur skupiających specjalistyczne zadania i kompetencje, to jest Biura Audytu Wewnętrznego. Na podstawie art. 277 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych ustawodawca wymaga utworzenia wieloosobowej lub jednoosobowej komórki audytu wewnętrznego. Do chwili obecnej komórka występuje w strukturach Biura Organizacyjnego. Działalność komórki audytowej wymaga takiej organizacji, by zachować jej niezależność i bezpośrednią podległość prezesowi NIK.

Biuro Kadr i Rozwoju Zawodowego we właściwości którego będzie kompleksowe zarządzanie zasobami ludzkimi. Jako wyodrębniona, specjalistyczna jednostka organizacyjna będzie w pełni odpowiedzialna za kwestie kadrowe, nabór rekrutacji, szkoleń i rozwoju zawodowego pracowników, spraw socjalnych i BHP oraz powoływanie kontrolnych zespołów projektowych.

Biuro Bezpieczeństwa wymaga wyodrębnienia z uwagi na tajemnicę kontrolerską, ochronę informacji i cyberbezpieczeństwo. Najwyższa Izba Kontroli posiada w aktach kontroli istotne informacje o działaniu, funkcjonowaniu i obronności państwa, zatem chce chronić zasoby NIK. Wyodrębnienie jednostki organizacyjnej właściwej do spraw bezpieczeństwa, w tym jednym miejscu, skoordynuje wszystkie aspekty bezpieczeństwa, to jest fizycznego, cyberbezpieczeństwa, informacji niejawnych i danych osobowych.

Biuro Wsparcia i Komunikacji będzie realizować zadania pod bezpośrednim nadzorem dyrektora generalnego w zakresie m.in. współpracy z Sejmem i Senatem, obsługi Kolegium NIK, obsługi kierownictwa NIK oraz komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej. Realizacja działań informacyjnych, edukacyjnych, historycznych, promocyjnych, wizerunkowych NIK wymaga integracji działań administracyjnych, doradczych oraz dostarczania wyspecjalizowanych projektów i opracowań, zaś zmiany funkcjonowania NIK wymagają szczególnego rodzaju komunikacji z pracownikami.

Biuro Administracyjne – obecna nazwa to Biuro Gospodarcze. Zmiana nazwy na Biuro Administracyjne we właściwy sposób odda charakter biura, to jest jednostki organizacyjnej odpowiedzialnej za prawidłowe administrowanie zasobami i mieniem Izby, w tym m. in. utrzymanie we właściwym stanie budynków należących do Skarbu Państwa, prowadzenia

inwestycji i gospodarowania flotą samochodową, prowadzenie archiwum NIK i spraw kancelaryjnych oraz obsługa postępowań o udzielenie zamówień publicznych w NIK.

Przeprowadzona przez nas analiza wykazała, że biura w nowej strukturze będą bazowały na obecnej kadrze pracowniczej. Tym samym będzie zachowana ciągłość obowiązków zgodnie z posiadanymi przez pracowników kompetencjami, a zarządzanie w ramach wyspecjalizowanych biur przyczyni się do sprawniejszej realizacji zadań. Wysoka Komisjo, pragnę podkreślić, że przy wprowadzaniu zmian organizacyjnych zamierzam bezpośrednio współpracować z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników NIK. Proces będzie realizowany zachowaniem poszanowania prac wszystkich pracowników NIK, a jego celem nadrzędnym jest dobro NIK i jej pracowników. Jednocześnie zapewniam państwu, że proponowane zmiany w żadnej mierze nie będą skutkowały zmianą warunków pracy dotychczasowych pracowników i zmiany te zostaną dokonane w oparciu o istniejący potencjał kadrowy. Posiadamy w NIK wykwalifikowaną kadrę kontrolerską, menedżerską i specjalistyczną, a zaproponowana organizacja Izby przyczyni się do rozwoju zawodowego pracowników i będzie stanowić zwieńczenie obecnej strategii NIK poprzez realizację celu związanego z tworzeniem nowoczesnej i profesjonalnej instytucji.

Wysoka Komisjo, oprócz zmian strukturalno-organizacyjnych proponuje się również inne zmiany, to jest zmiany w §3 ust. 2 statutu w zakresie możliwości przeprowadzenia kontroli przez delegatury w naczelnych i centralnych organach państwowych. Ma to na celu zwiększenie obiektywizmu w prowadzonych przez departamenty kontrolach. Na przestrzeni lat poszczególne jednostki kontrolne, departamenty, delegatury zbudowały w ramach swoich zasobów kadrowych wyspecjalizowane grupy, które merytorycznie są w stanie sprostać wyzwaniom stawianym przez każdą kontrolę. Odpowiadając na liczne potrzeby i zgłoszenia interesariuszy, NIK powinna zapewniać maksymalną elastyczność i zapewniać najbardziej profesjonalne zasoby i zespoły dopasowane kompetencyjnie do zgłoszonych potrzeb. W celu monitorowania wykorzystania zasobów kontrolerskich niezbędne będzie jedynie powiadomienie Departamentu Strategii i Metodyki Kontroli. Widzę potrzebę, aby powołując zespół pomocniczy stosować bardziej elastyczne zasady.

Zmiana w § 8 ust. 1 statutu, podyktowana jest względami praktycznymi i kierowniczą funkcją prezesa wobec NIK. Funkcja ta skorelowana jest z szeregiem praw i obowiązków prezesa, w których można wymienić te o charakterze informacyjnym, reprezentacyjnym, kontrolnym, personalnym i kierownictwa wewnętrznego. Te ostatnie przejawiają się m. in. w wydawaniu na podstawie art. 13 ustawy o NIK zarządzeń regulujących funkcjonowanie Izby, poprzez wskazanie w § 8 ust. 1 projektu statutu, że prezes NIK może powoływać zespoły pomocnicze, określając zasady ich działania. Odwołano się do pojęcia o szerokim charakterze. Prezes NIK wykonując swoją funkcję kierowniczą nadal może w drodze zarządzenia określić nazwy tych zespołów, skład osobowy oraz zakres i tryb działania.

Wysoka Izbo, zdecydowałem się również na przedłożenie Marszałkowi Sejmu i szanownej Komisji projektu nowego statutu NIK, a nie nowelizacji obowiązującego, pomimo że przedstawiony jeszcze przeze mnie akt prawny, w dużym stopniu zachowuje obowiązujące regulacje. Zgodnie bowiem z art 23 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, Kolegium NIK uchwała projekt statutu NIK. Statut NIK nadawany jest w drodze zarządzenia przez Marszałka Sejmu na wniosek prezesa NIK, po zasięgnięciu opinii właściwej komisji sejmowej. Mówi o tym art. 25 ust. 2 i następny. Obowiązujące ramy prawne wyznaczyły zatem sposób procedowania, bowiem w przypadku zmiany statutu za każdym razem niezbędna jest uchwała Kolegium NIK w sprawie projektu statutu. Kolegium NIK w drodze uchwały przyjęło projekt statutu bazujący na przyjętej w 2011 r. strukturze dokumentu. Forma ta niezmiennie uznana została za najwłaściwszą, to jest przejrzystą i syntetyczną. Część regulacji, owszem, powielono, jednakże wprowadzono istotne zmiany merytoryczne. Podkreślenia wymaga to, że choćby w §2 statutu zmiany w katalogu departamentów dotyczą większości z nich. Projekt statutu nie ma charakteru ostatecznego i prerogatywa w tym zakresie należy do Marszałka Sejmu.

Wysoka Komisjo, proponuję, aby nowy statut wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2025 r. Zapewnienie takiego *vacatio legis* jest niezbędne z uwagi na potrzebę przygotowania stosownych regulacji wewnętrznych, w tym dotyczących szczegółowej organi-

zacji wewnętrznej oraz właściwości jednostek organizacyjnych w NIK, o których mowa w § 9 projektu statutu NIK, a także dostosowanie aktów dotyczących stosunku pracy z pracownikami NIK, jak również z uwagi na konieczność przygotowania stosownych zmian w systemach informatycznych funkcjonujących w NIK.

Wysoko Komisjo, na zakończenie pragnę podkreślić, że przedstawione zmiany są dogłębnie przemyślane wynikają z dotychczasowych doświadczeń i praktyk działania NIK. Mając na uwadze, że te zmiany zostaną przeprowadzane w oparciu o istniejący potencjał kadrowy, to wdrożenie postanowień statutu nie spowoduje zwiększonych skutków finansowych w budżecie NIK, a tym samym dla budżetu państwa. Przedkładając projekt statutu NIK, po 13 latach czuję obowiązek, aby poprzez zmiany, które inicjuję, dawać świadectwo profesjonalizmu i realizacji zadań nałożonych przez Konstytucję RP na najwyższy organ kontroli Rzeczypospolitej Polskiej, kierując się intencją dostosowania struktury NIK do współczesnych wyzwań i zmian oraz wzmocnienia konstytucyjnej roli NIK.

Dziękuję państwu za uwagę i bardzo proszę Wysoką Komisję o akceptację tego projektu.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Zanim rozpocznę dyskusję, dla porządku tylko przypomnę, że za 10 minut zarządę przerwę w celu przejścia na głosowania. Otwieram dyskusję. Zgłosił się pan przewodniczący Kostuś. Bardzo proszę.

Poseł Tomasz Kostuś (KO):

Bardzo dziękuję. Wypowiem się bardzo krótko. Przedmiotowe zmiany organizacyjne nie są niczym zaskakującym, podobnie zresztą jak potrzeba zmiany ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli. Mówiliśmy o tym wielokrotnie, jednak przez ostatnie 5 lat nie było możliwości, by takich zmian dokonać. Przedmiotowe zmiany są, cytując klasyka, oczywistą oczywistością. Pan prezes o tym mówił. Są zasadne, są oczekiwane, są właściwie uzasadnione. Dodam tylko, że po powołaniu dyrektora generalnego, po uzupełnieniu składu kolegium, po powrocie do normalności w relacjach z marszałkiem, to jest ważny element tej profesjonalizacji i wzmocnienia NIK. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Jeszcze, ponieważ dziś nie zabierała głosu, pani poseł Borys-Szopa. Bardzo proszę.

Poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Bardzo dziękuję i króciutko – chciałam się dowiedzieć, czy jako Komisja dysponujemy opinią prawną albo z Biura Analiz Sejmowych co do zgodności przedłożonego statutu z ustawą konstytucyjną? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Czy jeszcze pan poseł Witek chciał zabrać głos? Bardzo proszę, ale krótko.

Poseł Przemysław Witek (KO):

Zapoznałem się z tym projektem. On moich wątpliwości nie budzi. Cieszę się, że pojawił się Departament Kontroli Doraźnych, bo to jest przejaw tego, że praktyka zbliżania się do tego standardu EUROSAI-owskiego, gdzie bez mała 25% kontroli ma ten charakter, pozwoli NIK prężniej pracować. Mam tylko jedną refleksję, bo o zatrudnieniu pan prezes już powiedział, czy raczej zadeklarował, że te zmiany nie niosą za sobą zwalniania nikogo. Dobrze, że to wybrzmiało. Natomiast mam inną wątpliwość. Uważam, że NIK będzie potrzebował zatrudnić, zwłaszcza w kontekście pojawienia się Departamentu Cyfryzacji, dodatkowych ludzi i powinniśmy wspólnie być odpowiedzialni w tej sali za to, żeby ten budżet przyszłoroczny to uwzględniał, bo na moje oko panu prezesowi będzie brakowało kilkadziesiąt osób, żeby to docelowo, sensownie pospinać. Jeśli chodzi o mnie i jeżeli do głosowania dojdzie, to będę za zaopiniowanym pozytywnie tego projektu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Czy pani Ewelina Gierach, ekspert do spraw legislacji w sprawie pytania pani Borys-Szopy chciałaby zabrać głos?

Ekspert ds. legislacji z Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji Ewelina Gierach:

Dziękuję. Ewelina Gierach, Biuro Ekspertyzy i Oceny Skutków Regulacji. Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, projekt statutu NIK nie był przedmiotem opinii naszego biura. Pracownicy biura nie pochyłali się nad nim i nie była sporządzana opinia prawna w tym zakresie. Natomiast z treści pisma Marszałka Sejmu wynika, że jakieś prace analityczne w Kancelarii Sejmu były dokonywane, natomiast wiem o tym tylko i wyłącznie z treści tego pisma, które zostało dołączone do dokumentów wraz z zaproszeniem na posiedzenie Komisji.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Proszę.

Posel Bożena Borys-Szopa (PiS):

Składam wniosek formalny o to, żebyśmy przełożyli głosowanie nad projektem tego statutu aż do otrzymania analizy Biura Analiz Sejmowych, przede wszystkim jeśli chodzi o zgodność z ustawą o Najwyższej Izbie Kontroli, no i z konstytucją oczywiście.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Składam wniosek przeciwny. Przystępujemy do jego przegłosowania. Kto jest za tym, żeby odłożyć dzisiejsze opiniowanie ze względu na wniosek pani poseł Borys-Szopy? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Proszę o podanie wyniku.

Głosowało 12 posłów. Za – 4, przeciw – 7, wstrzymał się – 1.

Stwierdzam, że wniosek nie uzyskał większości.

Zatem zamykam dyskusję. Panie przewodniczący zamykam dyskusję...

Posel Wojciech Szarama (PiS):

Pan nawet nie pozwoli zabrać głosu...

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

...i składam wniosek o pozytywne zaopiniowanie projektu statutu Najwyższej Izby Kontroli. Proszę o przygotowanie urządzenia do głosowania.

Posel Wojciech Szarama (PiS):

Niestety w takiej sytuacji nie możemy głosować za tym wnioskiem.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Panie przewodniczący, naprawdę był czas na wypowiedanie się, pytałem wcześniej.

Posel Wojciech Szarama (PiS):

Nie udziela pan głosu przewodniczącemu z opozycji w merytorycznej sprawie.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Pan wtedy się zgłasza, jak już mamy temat zamknięty. Na litość boską, trzeba pilnować pewnego porządku.

Posel Wojciech Szarama (PiS):

Mamy zamknięte kwestie odłożenia.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Kwestię odłożenia mamy zamkniętą. Jest kolejny wniosek. Przystępujemy do głosowania. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem projektu statutu Najwyższej Izby Kontroli? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Proszę o wynik.

Głosowało 13 posłów. Za – 9, przeciw – 4, wstrzymało się – 0.

Stwierdzam, że Komisja uchwaliła opinię dla Marszałka Sejmu w sprawie projektu statutu Najwyższej Izby Kontroli.

Wobec wyczerpania porządku dziennego zamykam posiedzenie Komisji. Dziękuję panu prezesowi Banasiowi, dziękuję państwu posłom i do zobaczenia na następnym posiedzeniu.